

gezocht bij initiatieven die bijdragen aan verbetering van de leefomgeving.

VERBINTENISSENRECHT

Mr. J.F.M. Heuvelmans, Bogaerts & Groenen advocaten, Oisterwijk

Terhandstelling van algemene voorwaarden door dienstverleners 15-006

Geschreven door: mr. R.J. Boogers, Bogaerts & Groenen advocaten, Boxtel

Inleiding

Met regelmaat keren in de rechtspraak discussies terug over de vraag of algemene voorwaarden tijdig zijn overeengekomen en op de juiste wijze ter hand zijn gesteld. Met name ten aanzien van deze terhandstelling gaat het in de praktijk nog vaak fout. Met de komst van de Dienstenrichtlijn (2006/123/EG) en als gevolg daarvan de inwerkingtreding van de artikelen 6:230a t/m f BW is het ter hand stellen van algemene voorwaarden voor dienstverleners aanmerkelijk eenvoudiger geworden. In dit artikel worden twee van deze mogelijkheden voor dienstverleners toegelicht op basis van recente rechtspraak.

Informatieplicht

In artikel 6:234 BW is de informatieverplichting neergelegd die rust op de gebruiker van algemene voorwaarden. Per 28 december 2009 is dit artikel aanzienlijk gewijzigd als gevolg van de implementatie van de Dienstenrichtlijn. Artikel 6:230c BW biedt een dienstverlener (geheel overeenkomstig de Dienstenrichtlijn) de keuze uit vier mogelijkheden om de algemene voorwaarden aan de wederpartij te verstrekken: (I) terhandstelling op eigen initiatief door de dienstverlener, (II) terinzagelegging op de plaats waar de dienst verricht wordt of de overeenkomst wordt gesloten, (III) publicatie op een meegedeeld webadres en (IV) opgenomen zijn in alle documenten waarin de dienst wordt beschreven. Aangezien de mogelijkheden II en III aanvullend zijn op de gebruikelijke regels die voor een ieder gelden voor het ter hand stellen van algemene voorwaarden en tevens voor de praktijk het meest relevant zijn, richt dit artikel zich uitsluitend op deze twee moge-

lijkheden van het ter hand stellen van algemene voorwaarden.

Alvorens daar nader op in te gaan is het voor de dienstverlener (evenals voor iedere andere gebruiker) van belang dat de algemene voorwaarden in beginsel telkens *voor* of *bij* het sluiten van de overeenkomst ter hand worden gesteld. Bij gebreke van een schriftelijke overeenkomst is het dienstverleners ook toegestaan de algemene voorwaarden uiterlijk vóór het verrichten van de dienst ter beschikking te stellen (artikel 6:230e BW, zie ook rechtbank Gelderland d.d. 18 december 2013, ECLI:NL:RBGEL:2013:5967).

De 'dienstverlener'

Niet iedere dienstverlener die wij naar normaal spraakgebruik zouden kwalificeren als 'dienstverlener' valt onder de Dienstenrichtlijn en dus onder de reikwijdte van onder meer artikel 6:230c BW. Artikel 6:230a BW definieert een dienstverrichter (overeenkomstig de definitie uit de Dienstenrichtlijn) als *'iedere natuurlijke of rechtspersoon die, anders dan in loondienst, een economische activiteit verricht die gewoonlijk tegen vergoeding geschiedt'*. Onder de Dienstenrichtlijn vallen in ieder geval advocaten, reisbureaus, dienstverleners in de bouw, architecten, accountants en adviseurs. In artikel 2 lid 2 Dienstenrichtlijn zijn enkele dienstverleners uitgesloten van de werking van de richtlijn. Onder die uitsluitingen vallen onder meer notarissen, gerechtsdeurwaarders, banken, zorginstellingen telecomproviders.

Terinzagelegging op de plaats waar de dienst verricht wordt of de overeenkomst wordt gesloten

Naast de gebruikelijke wijze van het ter hand stellen van algemene voorwaarden, is het een dienstverlener ook toegestaan de algemene voorwaarden ter inzage te leggen op de plaats waar de dienst wordt verricht of de overeenkomst wordt gesloten. Een illustratief voorbeeld van toepassing van deze wijze van terhandstelling vormt het arrest van het Gerechtshof Arnhem d.d. 11 december 2012, ECLI:NL:GHARN:2012:BY5306. In deze casus betrof het de verhuur van een auto, welke dienst onder de Dienstenrichtlijn valt. De algemene voorwaarden van de

verhuurder lagen op de verhuurbalie ter inzage en konden door de huurder uit een bakje worden genomen. In de huurovereenkomst zelf - die door partijen aan voornoemde balie werd gesloten - werd niet verwezen naar de algemene voorwaarden. Voor niet-dienstverleners zou dat betekenen dat de algemene voorwaarden niet juist ter hand zijn gesteld. Immers, de algemene voorwaarden zouden dan voor of bij het aangaan van de huurovereenkomst fysiek ter hand gesteld moeten worden. Met toepassing van artikel 7:230c BW heeft verhuurder in dit geval de algemene voorwaarden toch juist ter hand gesteld. Het hof overweegt daartoe:

'Volgens artikel 6:230c mag de in artikel 6:230b Burgerlijk Wetboek bedoelde informatie, waaronder de door een dienstverrichter gebruikte algemene voorwaarden (sub 6), ter beschikking worden gesteld doordat zij voor de afnemer van de dienst gemakkelijk toegankelijk is op de plaats waar de dienst wordt verricht of de overeenkomst wordt gesloten. Met de beschikbaarheid van de voorwaarden doordat zij op de verhuurbalie lagen, is aan dit voorschrift voldaan, zodat niet kan worden gezegd dat [geïntimeerde] aan [appellant] geen redelijke mogelijkheid heeft geboden om van de voorwaarden kennis te nemen. Het beroep op vernietiging faalt.'

Dit maakt het voor dienstverleners aanzienlijk eenvoudiger om algemene voorwaarden ter hand te stellen. Artikel 6:230c BW vergt immers niet van de dienstverlener dat de algemene voorwaarden samen met de huurovereenkomst worden aangeleverd. Van belang is wel dat de algemene voorwaarden 'gemakkelijk toegankelijk' zijn, dat veronderstelt dus inderdaad dat de contractspartij met wie de overeenkomst wordt gesloten, niet hoeft te zoeken naar eventuele algemene voorwaarden. Tegelijkertijd volgt uit het arrest noch de parlementaire geschiedenis dat ten tijde van de overeenkomst door de gebruiker expliciet moet worden verwezen naar de plaats waar de algemene voorwaarden (fysiek) beschikbaar zijn gesteld. Dat veronderstelt mijns inziens dat de algemene voorwaarden op een zichtbare en opvallende plaats binnen het verkooppunt beschikbaar gesteld moeten worden.

Publicatie op een meegedeeld webadres

Een tweede mogelijkheid van het ter hand stellen van algemene voorwaarden betreft het verwijzen naar een webadres waarop de algemene voorwaarden beschikbaar zijn gesteld. Over deze wijze van terhandstelling heeft de Rechtbank Oost-Brabant op 15 mei 2014, ECLI:NL:RBOBR:2014:2886 een interessant vonnis gewezen. In die casus had Quantaris gesteld dat de voorwaarden op 31 mei 2010 toegankelijk waren op het in de overeenkomst genoemde adres <http://www.quantaris.nl> in die zin dat zich op de website een 'knop' bevond waarachter de algemene voorwaarden zich bevonden. Gedaagde stelt zich vervolgens op het standpunt dat de voorwaarden in oktober 2012 en 2013 niet op de website van Quantaris aangetroffen zijn en om die reden niet op de juiste wijze beschikbaar zijn gesteld. Volgens gedaagde hadden de voorwaarden gemakkelijk te downloaden moeten zijn. De rechtbank overweegt:

'Ingevolge het bepaalde in artikel 6:230e BW moeten de algemene voorwaarden tijdig voor het sluiten van de schriftelijke overeenkomst worden medegedeeld of beschikbaar gesteld. Noch uit de wet, noch uit de Dienstenrichtlijn (2006/123/EG, PbEU L 376) volgt dat de voorwaarden die op de in artikel 6:230c BW voorziene wijze worden verstrekt, gemakkelijk te downloaden moeten zijn en ter beschikking moeten blijven na het sluiten van de overeenkomst. Bovendien is in de overeenkomst vermeld dat de algemene voorwaarden van <http://www.quantaris.nl> te downloaden waren en gesteld noch gebleken is dat de algemene voorwaarden van Quantaris op of omstreeks 31 mei 2010 niet gemakkelijk te downloaden waren. Aan het door [gedaagde] gestelde op dit punt zal daarom verder worden voorbij gegaan.'

Gedaagde heeft zich mogelijk laten inspireren door de regelgeving die geldt voor het digitaal beschikbaar stellen van algemene voorwaarden bij (onder andere) webwinkels, waarop de regeling van artikel 6:234 lid BW en artikel 10 lid 3 van de e-commerce richtlijn van toepassing is. Bij dergelijke overeenkomsten op afstand geldt inderdaad de eis dat de algemene

voorwaarden op een zodanige wijze ter beschikking gesteld worden dat deze door de wederpartij van de website kunnen worden gedownload en digitaal opgeslagen kunnen worden op een duurzame gegevensdrager. Artikel 6:230c BW stelt die eis niet volgens de rechtbank. Het is de vraag of dit onderscheid overeenstemt met de bedoeling van de wetgever. De dienstenrichtlijn bepaalt in artikel 3 dat de richtlijn geen afbreuk doet aan bestaande regelgeving. Die bestaande regelgeving is onder meer de e-commerce richtlijn, die in artikel 10 lid 3 bepaalt dat algemene voorwaarden zodanig ter beschikking moeten worden gesteld dat deze kunnen worden opgeslagen en weergegeven. Deze eisen komen niet terug in artikel 6:230c BW, wat de vraag oproept waarom een dergelijk onderscheid gemaakt is, zeker gezien het feit de Dienstenrichtlijn geen afbreuk zou mogen doen aan bestaande regelgeving waaronder onder meer de e-commercerichtlijn.

De verwijzing naar de 'homepage' van de gebruiker lijkt overigens ook voldoende specifiek te zijn, mits de algemene voorwaarden vervolgens snel vindbaar zijn, zie daarvoor onder meer Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 22 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:3319. Niet vereist is dat wordt verwezen naar het webadres waarop de algemene voorwaarden direct geopend zijn.

Conclusie

Naast de gebruikelijke mogelijkheden om algemene voorwaarden ter hand te stellen biedt artikel 6:230c BW voor dienstverleners een tweetal aanvullende en toegankelijke mogelijkheden om algemene voorwaarden ter hand te stellen. Dienstverleners in de zin van de Dienstenrichtlijn kunnen hier dankbaar gebruik van maken.

HOOFDARTIKEL

SOCIAAL RECHT

Mw. mr. W. Hafkamp-van der Zwaard
Houthoff Buruma, Rotterdam

Wet- en regelgeving **Sociaal Recht: de stand van zaken 2015** 15-007

Geschreven door: mw. mr. W. Hafkamp-van der Zwaard, Houthoff Buruma, Rotterdam

Inleiding

Voor het arbeidsrecht is 2015 een belangrijk jaar. Eerder is in Jutd uitvoerig stilgestaan bij de belangrijkste voorgenomen wijzigingen in het arbeidsrecht, zoals opgenomen in het (toen nog) wetsvoorstel Wet Werk en Zekerheid ('WWZ').¹ Of het wetsvoorstel uiteindelijk toekomt of werkelijkheid zou worden, moest toen nog blijken. Inmiddels is een gedeelte van de WWZ per 1 januari 2015 in werking getreden. Een ander belangrijk deel (waaronder de introductie van de transitievergoeding en de wijzigingen in het ontslagrecht) treedt per 1 juli 2015 in werking. Onder meer betekent dit dat werkgevers bij tijdelijke arbeidsovereenkomsten waarvan de termijn op of na 1 januari 2015 afloopt, met een schriftelijke aanzegplicht te maken krijgen. Daarnaast kan vanaf 1 januari 2015 een concurrentiebeding alleen nog maar in een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd worden overeengekomen met een schriftelijke motivering waaruit blijkt dat zwaarwichtige bedrijfs- of dienstbelangen nopen tot opname daarvan. In dit artikel wordt een aantal belangrijke wijzigingen nog even op een rij gezet. Daarnaast wordt aandacht besteed aan een aantal andere belangrijke wijzigingen die in 2015 op de (wetgevings) kalender staat.

Wet Werk en Zekerheid is werkelijkheid

Vanaf 1 januari 2015 is de werkgever verplicht uiterlijk één maand voordat een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd van zes maanden of langer afloopt, de werknemer schriftelijk te informeren of de arbeidsovereenkomst wel of niet zal worden voortgezet, en indien deze wordt voortgezet, onder welke voorwaarden. Indien de werkgever niet aan deze aanzegplicht vol-